

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Vliv profesionalizace na skateboardingovou subkulturu

Andrea Kučerová

Bakalářská práce

2019

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea Kučerová**
Osobní číslo: **H16068**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Název tématu: **Vliv profesionalizace na skateboardingovou subkulturu**
Zadávající katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Studentka se ve své práci zaměří na problematiku profesionalizace skateboardingu. Především pak vlivem profesionalizace na skateboardingovou subkulturu. Představí základní pojmy, disciplíny a některé stereotypy o skateboardistech. Ve svém výzkumu se studentka bude zabývat tím, co pro skateboardisty tento sport znamená a jaký k němu mají vztah. Zaměří se na jejich pohled na propagaci ve světě skateboardingu a definici profesionálních skateboardistů. Ve výzkumu využije studentka především metodu polostrukturovaného rozhovoru se skateboardisty.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- Duffková, J., J. Dubský, L. Urban 2008. Sociologie životního stylu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Doren, M. van. 1994. Fascinující skateboarding. Příručka pro teorii a praxi. Praha: Svoboda.
- Kane, S. 1998. Skateboard: průvodce základními technikami skateboardingu: [jak se zdokonalit v jízdě na skateboardu]. Praha: Ottovo nakladatelství.
- Karas, M., J. Kučera 2004. Skateboarding. Brno: Computer Press, Extrémní sporty.
- Nosková J., M. Pavlásek, (eds.) 2013. Když výzkum, tak kvalitativní: serpentinami bádání v terénu. Brno: Masarykova univerzita, Etnologické studie.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Retka

Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. března 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. března 2019**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2018

Prohlášení

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 31. 3. 2019

Andrea Kučerová

Poděkování

Poděkování chci věnovat především mému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Tomáši Retkovi za jeho pomoc, rady a čas, které mi věnoval. Dále poděkování patřím všem respondentům za přínosné informace, které mi poskytli.

Děkuji.

Název: Vliv profesionalizace na skateboardingovou subkulturu

Anotace: Tato práce je zaměřena na problematiku profesionalizace skateboardingu. Zabývá se skateboardingovou subkulturou a tím, co pro její členy znamená. Hlavním cílem je zjistit, jak profesionalizace ovlivňuje tuto subkulturu. Dále obsahuje popis fungování profesionálního skateboardingu a propagace. V neposlední řadě je zaměřena na stereotypy v této komunitě. Výzkum probíhal především v podobě polostrukturovaných rozhovorů a pozorování.

Klíčová slova:

skateboarding, subkultura, životní styl, profesionalizace, sport

Title: The Influence of Professionalisation in the Skateboarding Subculture

Annotation: The main focus of this thesis is especially the professionalization of skateboarding. It deals with a skateboarding subculture and what does it mean for its members. The main aim is how professionalization influences this subculture. It also includes a description of the functioning of professional skateboarding and promotion works. Lastly, it deals with stereotypes in this community. The research has been conducted primarily in the form of semi-structured interviews and observations.

Keywords:

skateboarding, subculture, life style, professionalisation, sport

Obsah

Úvod	8
1. Historické vymezení skateboardingu	11
1.1. Co je skateboarding?	11
1.2. Stručně historie skateboardingu	12
1.3. Disciplíny	12
1.3.1. Street skateboarding	13
1.3.2. Bowl (bazén)	14
2. Skateboarding v České republice	15
3. Profesionální skateboarding	17
3.1. Skateboarding jako profese	17
3.1.1. Propagace	18
3.2. Skateboarding na olympijských hrách.....	20
4. Skateboarding v pojetí kultury	22
4.1. Skateboardingová subkultura	22
4.2. Životní styl	25
4.3. Volný čas.....	27
4.4. Skateboarding jako životní styl	28
5. Skateboarding v pojetí sportu.....	30
5.1. Předsudky a stereotypy o skateboardingu v pojetí sportu v komparaci s životním stylem	31
6. Terénní výzkum.....	33
6.1. Metodologie.....	33
6.2.1. Rozhovory	36
6.2.3. Charakteristika respondentů	38
6.3. Analýza dat.....	41
7. Závěr.....	42
Seznam literatury.....	44
Přílohy	47

Úvod

Skateboarding – sport, který mě provází již od školního dětství. Celé to začalo na sídlišti před domovem a nyní se pohybuji v komunitě úspěšných skateboardingových jezdců z celého světa.

Skateboarding je sport, jako každý jiný, ale i přesto je vnímán spíše jako životní styl. Skateboardisty můžeme rozeznat na ulici na první pohled. Samozřejmě už jen proto, že většinu času u sebe mají skateboard, který využívají i jako dopravní prostředek, ale jedná se zejména také o specifický styl oblékání, mluvu, vnější vzhled... Dokonce i profesionální skateboardisté na špičkové úrovni si zachovávají typické prvky skateboardingové subkultury, navzdory vlivu komerce. „*Dnešní skejťák, i když profesionální atlet, se pořád tváří jako teenager, co si jde koupit lahvičky – suverénně a jakože nic*“ (Nanoru, Overstreet 2013: 475).

Ráda bych v této práci čtenářům představila skateboardingovou subkulturu v České republice, ale i poznatky od zahraničních skateboardistů. Především se poté zaměřím na vliv profesionalizace na skateboardingovou subkulturu, kterou skateboardisté mohou vnímat rozdílně.

Česká republika v komparaci s jinými státy zaostává především v tom, že zde nemáme dostatek skateboardingového zázemí. Často se stává, že skateparky bývají zanedbané, zchátralé, hrozí tu zvýšené riziko úrazu a nejsou na takové úrovni, jako můžeme najít v jiných zemích. Nejsou to jen skateparky, ale rovněž třeba skateboardingové školy. I přesto má tento sport v ČR velkolepou historii a každoročně se tu konají dva závody, které jsou součástí světového poháru ve skateboardingu. Patří mezi ně *Grandprix Beroun* a jedny z největších

evropských závodů *Mystic Sk8¹ cup* v Praze. Na těchto skateboardingových soutěžích se každý rok sjíždějí skateboardisté doslova z celého světa, společně s jejich sponzory a soutěží zde nejen o věcné ceny, ale i finanční odměny v podobě *prize money* a také titul.

Skateboardingové akce nejsou jen o závodění, ale jsou spojené s doprovodnými programy, jako jsou koncerty, stánky s občerstvením, prodejem oblečení a skate komponentů, soutěží pro diváky a další. V neposlední řadě jde také o potkávání různých kultur a náboženství, takže člověk má možnost vnímat rozdílnost ať už v rámci skateboardingové subkultury, tak i mezi lidmi obecně, nebo třeba procvičovat cizí jazyky.

Nově se skateboarding zařadil mezi olympijské sporty a na olympiádě bude mít premiéru v roce 2020 v Tokiu. Tato zpráva sklidila spoustu nařčení a kritiky, a to především od lidí, kteří jsou zastánci hesla „*Skateboarding patří do ulic*“, a že se jedná o jednu velkou komerční propagandu. Dokonce vznikla i petice proti účasti skateboardingu na olympijských hrách. Thomas Bach, se k tomu vyjadřuje takto: „*Máme pocit, že zapojení do olympiády by navždy změnilo tvář skateboardingu a jeho svobodu. Domníváme se, že by to žádným způsobem nepodpořilo skateboardisty ani skateparky. Nepřejeme si být součástí něčeho takového a nebudeme podporovat olympiádu, pokud bude skateboarding zařazen mezi olympijské sporty*“ (Novotný 2015). Samozřejmě se našlo i velké množství příznivců, kteří se na to těší nebo lidé, kteří toto oznámení berou s nadhledem. V článku skateboardingového magazínu *Boardmag* k této události píše: „*Ale nezapomeňte, skateboarding je přesně takový, jaký si ho uděláte a jeho přítomnost na olympiádě určitě neovlivní to, jak si užíváte večerní downhill nebo session s kámošema*“ (Gaži 2016). Právě tato zpráva se stala jedním z aspektů, proč jsem se rozhodla psát o tomto tématu.

¹ Skate, anglická zkratka

Mnoho skateboardistů, kteří jezdí na vysoké úrovni a mohli by se stát světovými uznávanými sportovci, odmítá jakoukoliv propagaci a profesionalizaci skateboardingu, protože si myslí, že tento sport by ztratil své kouzlo svobody. Proto si kladu otázku, jak tuto problematiku vnímají skateboardisté? Také mě zajímá, jak se profesionální skateboarding odlišuje od majoritní společnosti. V neposlední řadě se zaměřím na fenomén dnešní doby, a to především mladých lidí, kteří se stylem oblékání a případně dalšími prvky snaží napodobovat členy skateboardingové subkultury, a jak tento fenomén vnímají samotní skateboardisté.

Vstup do terénu jsem měla poměrně jednoduchý a nenastaly v něm výrazné komplikace, a jelikož se pohybuji ve skateboardingové komunitě již mnoho let, nebyl problém najít ani vhodné respondenty.

1. Historické vymezení skateboardingu

Tato kapitola bude stručně pojednávat o vzniku skateboardingu ve světě a na našem území.

Dále ve zkratce představím disciplíny skateboardingu, které jsou nejvíce populární v současné době.

1.1. Co je skateboarding?

Skateboarding obecně je velmi široký pojem a pro každého jednotlivce může znamenat něco jiného. Sport, odpočinek, dopravní prostředek, adrenalin, svoboda, umění, práce, životní styl a mnoho dalšího, to vše může znamenat skateboarding. V médiích a literatuře se často můžeme dočíst, že jde o specifický druh sportu, extrémní sport, při kterém se používá dřevěné prkno, na kterém jsou pomocí kusu železa přidělaná kolečka aneb skateboard – dřevěná deska potažená gripem, trucky a kolečka.

Na skateboardu se dá jezdit v podstatě úplně kdekoliv, od čehož se pak odvíjí i preference jednotlivých skateboardistů. Nicméně k jízdě na skateboardu slouží skateparky, skate plazy, případně další rekreační centra k tomu určená.

„Wixon (2009) popisuje dva hlavní pohledy na skateboarding. Jedna teorie uvádí, že skateboarding je sport. Druhá teorie říká, že je skateboarding více než sport, protože tou danou činností účastníci žijí. Je to jejich životní styl, spojený jak se skateboardingem, tak s hodnotami, postoji, hudbou a výtvarným uměním (Wixon 2009 in Jucha 2015: 15).“

1.2. Stručně historie skateboardingu

O vzniku skateboardingu koluje mnoho teorií. Avšak nejvíce známá a rozšířená teorie sahá do 50. let 20. století, kdy v USA ve státě Kalifornie místní surfaři vymysleli tzv. *sidewalk surfig* – doslova chodníkový surfing, když zrovna nebyly vhodné podmínky pro surfování na vodě, tak si z kusu dřeva a hliníkových koleček vyrobily „skateboard“. Ten byl nebezpečný, a ne příliš praktický, takže popularita skateboardingu, respektive *sidewalk surfing*u klesla. Největší progres pak nastává v 70. letech 20. století. Díky nově vynalezeným kolečkům z polyuretanu, která jsou rychlá a přilnavá, nabírá skateboarding opět oblíbenosti a popularity mezi lidmi (Boardcruisers 2016).

Skupina surfařů, říkající si Z-Boys, přinesla do skateboardingu nový agresivní a rychlý styl jízdy, ale také začali jezdit i ve vypuštěných bazénech a tam také vznikají různé disciplíny skateboardingu. Tento tým měl 12 členů mezi nimiž jsou jména jako Jay Adams, Tony Alva, Stacy Peralta, kteří jsou podle některých, zejména tedy Jay Adams, považováni za zakladatele moderní podoby skateboardingu, jenž se zapsali do dějin tohoto sportu nejen pro to, na jakou úroveň ho dostali, ale že se ze skateboardingu stal nový osobitý životní styl, kterým nyní žijí miliony lidí po celém světě. Postupem času se skateboarding, jeho disciplíny, styl jízdy, triky, tvar skateboardové desky měnily a vyvíjeli a od poloviny 90. let 20. století až do současnosti se drží určitý standard (Refreshers 2014).

1.3. Disciplíny

Počet disciplín skateboardingu nelze jednoznačně spočítat. Jak jsem již zmiňovala, jezdit na skateboardu se dá kdekoliv, ovšem pokud tomu odpovídají vhodné podmínky. Od mých

respondentů a z pozorování jsem zjistila, že pro jízdu na skateboardu (dále jen „skejtování“) jsou ve skateparcích uměle vytvořené překážky, jako jsou různé rampy, zábradlí, schody a další. Často se však můžeme běžně setkat se skateboardisty na ulici, kteří ke skejtování využívají překážky, které jim přijdou vhodné. Převážně to bývají alternativy podobné překážkám ve skateparku, jako třeba schody, zábradlí, rampy u obchodních domů, obrubníky, kopce, lavičky, ale také to může být pouhá rovina s vhodným povrchem, říká respondent Jakub. Dále například slyším, že třeba Španělsko je jedna z nejideálnějších zemí ke skejtování, protože nabízí mnoho zajímavých a vhodných míst, tzv. spotů, kde se může skejtovat. Mnohdy to bývají placy s hladkým povrchem v centru. Dále mezi oblíbená místa skateboardistů patří garáže, prostranství pod mosty nebo skate haly.

Níže představím dvě hlavní a nejpopulárnější disciplíny, které budou součástí i letních olympijských her.

1.3.1. Street skateboarding

Street skateboarding patří mezi nejrozšířenější disciplínu po celém světě. „Jezdí se ve skateparku, který co nejvíce napodobuje městské prostředí (zábradlí, schody, bangy atd.), zároveň však nabízí i různé jiné elementy, jež se na ulici nevyskytují. Tím se rozšiřují kreativní schopnosti jezdců a zúročení triků naučených v přirozeném terénu v kombinaci s uměle vytvořenými překážkami“ (Karas, Kučera 2004: 33 in Pindor 2010: 23-24).

1.3.2. Bowl (bazén)

Druhou velmi rozšířenou a na olympijských hrách zastoupenou disciplínou je bowl neboli bazén. V knize *Skateboard: průvodce základními technikami skateboardingu* se můžeme dočíst, že jde o bazén, který je zakřivený, a ne jako dnešní moderní ve tvaru čtverce. „Bazény mohou mít stovky tvarů: ledvinovité, zahnuté doprava i doleva, podobné zaoblené televizním obrazovkám, klíčovým dírkám a strašidelně příkrým čtvercům s vypouklými rohy. [...] Pro původní styl je typická práce v nízké vodorovné úrovni. Dochází k pocitu beztlíže. [...] Podstatou jízdy v bazénu je rychlost a sebedůvěra. [...] Roury, odvodňovací kanály a příkopy jsou přírodním terénem“ (Kane 1998: 59).

Mezi další rozšířené disciplíny patří například:

- Downhill
- Best Trick
- Ollie Contest
- Game of Skate

2. Skateboarding v České republice

Skateboarding na našem území má poměrně dlouhou tradici. V knize *Fascinující skateboarding. Příručka pro teorii a praxi*, od Ulricha Pramanna a Martin van Dorena, se uvádí, že první zmínky k nám přichází v polovině sedmdesátých let. Jednalo se o sport, životní styl, který zachvátil Ameriku, a poté se postupně šířil do Evropy, až k nám do ČSR a úplně první nadšenci si u nás vyráběli skateboardy z kolečkových bruslí (Pramann, Doren 1994: 25).

Během několika let skateboarding nabral velkého progresu a stával se čím dál více populární, ačkoliv začátky stále nebyly ideální, už co se týkalo vybavení pro skateboarding, tak i pohledem většinové společnosti na tento sport. Skateboarding a punk znamenal symboliku Západu, odkud se k nám první zmínky dostaly. *„1978-1979, to se začaly organizovat ilegální a pak legální závody. Legální pod SSM (Socialistický svaz mládeže) Strahov, byli jsme v oddíle společně s nějakýma koněma a kanoistama. Už jsme měli i své předsedy-vysokoškoláky. První závody se jely v Karlových Varech roku 1978 a druhý hned ten samý rok v Praze. Jel se slalom, slalom obrák, skok do vejšky a skok do dálky. Ten skok vysoký se prováděl tak, že tam prvně bylo ještě další prkno nachystaný, pač se to neumělo podjíždět jako hippie jump. Skok do dálky tak, že dálku označoval trámek a za ním bylo zas prkno, na který jsi přeskočil. V těch Karlových Varech byla úžasná věc, kousek od města ve Starý Roli na předměstí jsme objevili požární nápusť. Byla betonová, kulatá a ve tvaru ledviny. Nebyl to malej bazén, jako třeba ve Strašnicích. V tý nejužší části se dalo jezdit jako v účku. [...] když se postavila první u-rampa. Dali jsme peníze a hlavy dohromady a nějak jsme to zařídili. Tohle byl rok 1980. Účko bylo čtyři metry vysoký, metr a půl vert. V tom roce jsme před konáním Spartakiády dostali příkaz, že to máme okamžitě zlikvidovat nebo z toho*

udělat obří květináč. Bylo prostě nemyslitelný, aby okolo chodily cvičenky a cvičenci a říkali si, co to je tady za monstrum“ (Hroch 2015). Říká v rozhovoru Ivan Pelikán, jeden z průkopníků skateboardingu na našem území.

V roce 1994 se u nás poprvé uskutečnil závod Mystic Sk8 Cup, nyní se jedná o jednu z největších skate akcí v Evropě, který pořádá firma Mystic Skates. V internetovém skate magazínu *Skaterock* uvádí, že se jednalo o horkou novinku. Závod se dokonce vysílal i na soukromé televizní stanici Nova. Závody sklidily velkolepý úspěch, zejména protože na tuto akci byli pozvaní „skejtáři“ z Ameriky, kteří se závodů účastnili a jeden z nich, Omar Hassan, se stal historicky prvním vítězem závodů Mystic Sk8 cup (Skaterock 2014). V tu dobu ještě sám pořadatel neočekával, že závod se bude konat i další roky a v tak velkém měřítku. Letos se akce koná již 25. ročníkem a sama se hodlám účastnit již 5. rokem a mohu potvrdit, že událost dokáže každým rokem překvapit něčím novým. Ať už se jedná o pozvané závodníky, případně doprovodný program v podobě hudebního koncertu, výstav a další.

Nyní se v ČR pořádá několik větších a mnoho menších lokálních závodů, početnější je i výstavba skateparků a jiných zázemí pro skateboarding. Nalezneme zde i velké procento skateshopů a dokonce i třeba skate bary...

3. Profesionální skateboarding

Tato kapitola bude pojednávat o profesionálním skateboardingu. Pokusím se vymezit, kdo je vlastně považován za profesionálního „skejtáka“. Dále se budu zabývat propagací ve světě skateboardingu, a jaké jsou hlavní činnosti a povinnosti profesionálů. Poté se zaměřím na fenomén v podobě olympijských her.

3.1. Skateboarding jako profese

Obecně profesi můžeme definovat takto. *„Profesi chápeme jako poměrně jasně vymezenou pracovní roli, která se do značné míry překrývá s pojmem “zaměstnání”. U profese však vnímáme důraz na celkovou roli, zodpovědnosti a výsledky, které produkuje, a dovednosti, znalosti a schopnosti, které její nositel musí mít“* (Špok 2019). Ve světě skateboardingu je vymezení profese poměrně složité. Nelze jednoznačně určit, kdo přesně se považuje za profesionála, a proto neexistuje ani jasná definice. Ve své práci jsem si tedy dovolila uvést svou vlastní formulaci, na základě získaných poznatků z terénu. *„Za profesionálního skateboardistu můžeme považovat člověka, který je vyplácen finančními prostředky za jeho propagování výrobků daných sponzorů, účasti na závodech... Dalším znakem je u většiny profesionálů vlastní promodel skateboardu. Samozřejmostí je jejich úspěch a dovednosti“* Nicméně je vhodné uvést, že tuto záležitost vnímá každý individuálně.

Jak profesionály vidí někteří moji respondenti?

Dany: *„Profesionál je podle mě jezdec, co se pod nějakým týmem vyjezdil tak, že dostal vlastní promodel desky nebo bot. Tým ho vidí jako jezdce zabijáka, který si zaslouží mít svoje*

produkty a prezentovat je. Nevím přesně jak to je, ale myslím si, že pokud není v týmu, neměl by jezdit závody za profesionály. “

Jamie: „Profesionální skateboardista je pro mě člověk, kterej se tím žíví. Určitě ne asi nějakej milionář, kterej bydlí ve vile u moře, takhle bych si to nepředstavoval. Je to člověk, kterej to posouvá určitým způsobem dopředu. Nejen na lokální úrovni, ale je i mediálně známej. U nás třeba Maxim Habanec, Martin Pek a zmínil bych i Arnošta Cerala. U nás se jim říká profci, jenže je to velkej rozdíl. Pek a Habanec se žíví tím, že se propagují a sdílí svůj život na sociálních sítích. Dobrý na skejtu jsou, ale spouště klukům nesaahají ani po kotníky, kteří nejsou ani profci. V ČR, když chceš bejt známej, musíš se propagovat a musíš mít kontakty. Může bejt dobrej sebevíc a dělat co chce, ale nebude mít kontakty, tak se nikam nedostane. “

Lukáš: „Podle mě ten, kdo bere skateboarding jako sport a je v tom dobrej, tak je světě skateboardingu označován jako profesionál. “

Respondenti kladli důraz zejména na to, že člověk by měl jezdit na určité úrovni a skateboarding posouvat dopředu. Důležité je být iniciativní a snažit se objevovat na veřejnosti, především pak spravovat sociální sítě. Mezi další aspekty patří to, jestli jsou obecně ve skateboardingovém světě tito „skejt’áci“ označováni jako profesionálové. Samozřejmě s jeho statutem profesionála nemusí souhlasit každý, ale pokud se jedná o drtivou většinu a mediálně je takto označován, můžeme o něm tímto způsobem hovořit.

3.1.1. Propagace

Profesionální skateboarding je zejména o propagaci. „*Propagace znamená šíření informací o něčem s cílem uvedení propagované věci (např. značky, produkty, služby, firmy) v obecnou známost*“ (Management Mania 2017). V dnešní době to jsou především sociální sítě, jako

Instagram, Facebook, dále to jsou servery, které slouží ke sdílení videosouborů např.

Youtube. Nejedná se pouze o internetové platformy, ale i televize, časopisy, magazíny, kulturní události, závody...

Již po první návštěvě např. instagramového profilu skateboardisty, který má své sponzory, si můžeme všimnout, že je velmi aktivní. Tito jezdci mají za úkol pravidelně sdílet skateboardingová videa, na kterých se objevují produkty dané firmy. Sama sleduji několik takových „skejtáků“ a nejsou to jen skateboardingová videa, ale sdílejí i fotografie s těmito výrobky, kde o nich referují. Jedná se převážně o značky oblečení a bot, módních doplňků a nápojů.

Měla jsem možnost vést i neformální rozhovor se sponzorovaným jezdce z Spojených států amerických, který mi poskytl informace, jak taková propagace vypadá, a jaká je náplň jeho práce. Samozřejmě, že každá firma má své nároky, takže se tento případ vztahuje na konkrétní osobu, nikoli na obecnou propagaci. Respondent mi v rozhovoru vyprávěl o tom, jak je pro něj náročné dodržovat vše, co po něm chtějí, ale že už si zvykl. Jako první uvedl příklad z České republiky, který se stal na zdejších závodech. Jeho výpověď zněla přibližně následovně: „*Pil jsem českou limonádu a u toho mě vyfotografovali. Někdo tuhle fotku sdílel na svém instagramovém profilu a já z toho měl problém, takže jí ten člověk musel smazat, protože mě sponzoruje značka jiného nápoje a měl bych držet v ruce vždy jejich pití.*“ Dále vyprávěl o tom, že si musí hlídat příjem potravy. Ne, že by ho sponzorovala značka s potravinami, ale musí si kontrolovat i příjem kalorií za den a hlídat jídelníček. Často musí navštěvovat posilovnu, fyzioterapeuta a zkrátka pečovat o své zdraví a tělesnou kondici. Nejedná se jen o příjem potravy, ale také o návykové látky, jako je alkohol a marihuana, protože jak sám respondent uvedl, mnoho „skejtáků“ užívá marihuanu. V rozhovoru řekl přibližně toto: „*Taky nesmíte užívat třeba drogy a měli byste omezit alkohol. Hodně skejtáků kouří marihuanu a jsou v pohodě. Ty profesionálové můžou taky, ale ne na veřejnosti, aby*

nepoškodili jméno té značky. Proto hodně skejťáků přišlo o sponzory, nebo se jich vzdali dobrovolně.“

Ve zkratce obecná náplň práce skateboardistů: každý „skejťák“ by se měl snažit co nejlépe umístit na závodech, dbát na své zdraví, být kreativní, co nejvíce se mediálně zviditelnit, samozřejmě se oblékat do oblečení od svých sponzorů, používat jejich výrobky a omezit ty konkurenční.

3.2. Skateboarding na olympijských hrách

Jak jsem již zmiňovala v úvodu, tato zpráva s sebou přinesla mnoho diskuzí s pozitivními i negativními ohlasy. Zpočátku se jednalo především o velký nesouhlas ze strany „skejťáků“, ale postupem času mnoho odpůrců změnilo názor a tuto novinku podporují, nebo alespoň neodsuzují. To se ukázalo i v mém výzkumu, jelikož pouze jeden respondent nesouhlasil s účastí skateboardingu na olympijských hrách. *„Skateboarding tam prostě nepatří, ničemu to podle mě nepomůže a nejsem za to rád. Patří do ulic, tam kde se zrodil, je to životní styl a ne sport, ve kterém se soutěží s přísnými pravidly.“*

Jak se k této události vyjadřuje přední Český skateboardista Maxim Habanec? *„Asi to je cíl. Myslím, že to nemotivuje jenom mě, ale i víc lidí. Pořád jsme jezdili závody dokola, teď přišel nějaký progres, je nový cíl a je to určitě zajímavé. Myslím, že to motivuje i dost mladých lidí a možná částečně i jejich rodiče, že berou skateboarding trochu vážně.“* Dále hovoří o tom, že si zatím skateboarding na olympiádě nedokáže moc představit, hlavně co se týče oblečení, ve kterém se závody pojedou. Popisuje také systém, jakým je možné se na olympiádu kvalifikovat a myslí si, že tvář skateboardingu tato novinka pozmění a lidi částečně rozdělí (ČTK 2018).

Vyjádření některých mých respondentů k zařazení skateboardingu na olympijské hry:

Patrik: „Skateboarding na olympijských hrách mi už nevadí. A ze zvědavosti se určitě podívám i na přenos, pokud se to bude vysílat. Ze začátku jsem nebyl moc velkým zastáncem, ale pokud by měl skateboarding na olympiádě přilákat více lidí, kteří by se začali skateboardingu věnovat, nebo by se začalo stavět víc skateparků, tak mi to nevadí. Na olympiádu budou mít šanci se dostat pouze a jen ti nejlepší, takže tomu budou muset přizpůsobit svůj životní styl, životosprávu a hodně cvičit. Pokud jim takový režim vyhovuje, je to jen a jen jejich věc.“

Jakub: „Nevěděl jsem, co si o tom mám myslet, spíš jsem tak kroutil hlavou a říkal jsem si, že skateboarding se moc nehodí na olympiádu, teď se k tomu stavím už kladně a těším se na to. Určitě se skateboarding tím někam zase posune.“

Vojta: „Pro olympiádu určitě jsem, je to způsob, jak se to může dostat víc mezi lidi.“

4. Skateboarding v pojetí kultury

Následující kapitola se bude zabývat popisem skateboardingové subkultury. Také se zaměřím na hlavní odlišnost v této subkultuře v komparaci s majoritní společností. Dále se budu věnovat životnímu stylu. Nejprve obecně, v pojetí sociologického konceptu, a poté skateboardingem jako životním stylem.

4.1. Skateboardingová subkultura

Stejně jako u jiných sportů, si skateboarding nese svou specifickou subkulturu, která se vyznačuje typickými prvky pro danou skupinu a jednotlivce. Na úvod jsem vybrala definici, stručné shrnutí kultury, z knihy *Sociální psychologie pro pedagogy* (2015). [...] „kultura orientuje a vede lidi přináležející do určitého sociálního celku k hodnotám a cílům, normám a zásadám, postojům a způsobům uvažování a jednání, což je navzájem spojuje, vytváří jejich sounáležitost. [...] vyjadřuje určitý řád, který lidé vytvářejí a kterému se záměrně či mimoděk podřizují, který vůči sobě navzájem předpokládají (případně vynucují) – kterému se v průběhu socializace učí jako svého druhu osvojené přirozenosti“ (Helus 2015: 182). Dále považuji za vhodné uvést definici subkultury, ačkoliv stejně jako u jiných termínů má tento pojem mnoho, možná až nespočetně vymezení. Však pro svou práci jsem zvolila definici uvedenou v publikaci *Subkultury mládeže* (2010), kde autor rozebírá několik odlišných formulací, od různých autorů. Osobně jsem zvolila definici od Barkera, ve které uvádí, že subkultura je tvořena skupinami lidí, kteří společně sdílí určité hodnoty, a tím se odlišují od majoritní/mainstreamové společnosti, které také obsahují mapy významů, čímž jsou srozumitelné pro členy dané subkultury (Barker 2006: 206 in Smolík 2010: 31). Sice

jsem zmínila mainstreamovou společnost, ale je nutné uvést, že difference mezi mainstreamovou společností a tou skateboardingovou v posledních letech upadají. Je to zapříčeno především tím, že čím dál častěji se stávají populární sk8 značky, zejména co se oblečení týče. Proto na ulici můžeme běžně potkat příslušníky majoritní společnosti, kteří mají stejný styl oblékání jako „skejt'áci“. Nicméně rozdílem mezi mainstreamem a skateboardingem se budu věnovat později.

Čím se tedy vyznačuje právě skateboardingová subkultura a co je pro ni typické? Na tuto otázku všichni moji respondenti odpověděli víceméně totožně. Proto jsem jejich výpovědi shrnula do jednoho celku a níže jsem vypsala typické prvky pro skateboardingovou subkulturu.

- image – celkový vzhled, styl oblékání, tetování
- komunikace – verbální, neverbální
- vystupování – styl chůze, postoj těla
- zájmy – hudební styl, volnočasové aktivity (mimo skateboarding)
- různé životní postoje a názory

Pro tuto podkapitolu jsem vybrala některé krátké výpovědi mých respondentů, kterým jsem položila otázku, jak vnímají skateboardingovou subkulturu, a co pro ně znamená.

Michael (cca 10 let)²: „*Znamená to pro mne sebevyjádření svobodným způsobem.*“

Roman (1,5 let): „*Každý je v té komunitě jiný, ale přesto nás spojuje jedno – skateboard.*“

David (1,5 let): „*Pro mě znamená skateboardingová subkultura spojení pohybu a umění.*“

² V závorce je vždy uvedena doba, jakou se respondent skateboardingu věnuje.

Patrik (cca 23 let): „*Jsou to kamarádi, tak trochu blázni. Když vlezu na prkno, je mi lépe a dělá mě to šťastným.*“

Dominik (cca 17 let): „*Sk8 kultura od 70. let prochází neskutečným a kreativním vývojem. Ať už někdo jezdí na ulici pro zábavu, ve skateparku či profesionální závody, všechny nás spojuje kus dřeva na kolečkách a otevírá nám tak bránu do světa jiných kultur a zemí.*“

Nyní se vrátím zpět k rozdílu skateboardingové a většinové společnosti. Jak už jsem nastínila v úvodu této kapitoly, jedná se zvláště o módu. V posledních letech se rozšířilo mezi majoritní společnost mnoho skate značek, a to především *Thrasher, Palace, Nike Skateboardnig* a další. Což mnoho příslušníků skateboardingové subkultury pobuřovalo, zejména co se týče *Thrasher* oblečení. „*Thrasher je měsíčník o skateboardingu a muzice, který vychází už od roku 1981. Založila ho parta nadšenců ze San Francisca a v téměř nezměněné formě vychází až do dnes. Jednou z hlavních aktivit Thrasheru je např. cena Skater of the Year, kterou zástupci časopisu vyhlašují od roku 1990 (prvním vítězem se stal Tony Hawk) a kromě časopisu vydávají Thrasher Mag pravidelně i série videí, které především v 90. letech patřily k těm nejlepším na scéně*“ (Queens 2016). Proč se ale stala tato značka populární mezi mainstreamovou societou až teď? Kdo za tím stojí, a proč jsou členové skateboardingové komunity rozhořčení, když se po celém světě lidé oblékají např. do původně basketbalových módních značek a basketbalistům to nevadí? To ve svém článku rozebírá jeden z redaktorů internetového magazínu *Skaterock*. Zde jsem vybrala nejrelevantnější pasáže z článku.

- Původ popularizace tkví v tom, že loga této značky začali nosit celebrity a tzv. *influenceri*.³

³ Lidé, kteří mají vliv na široké publikum, a to zejména na sociálních sítích.

- Jake Phelps, který nedávno zesnul, fungoval jako editor magazínu *Thrasher*. Právě on vyzval veřejně zpěváky Rihannu a Justina Biebera, aby přestali jejich oblečení nosit.
- Někteří „skejtáři“ se shodují na tom, že to jaksi „ničí“ jejich subkulturu. A není správné, aby nosili sk8 oblečení lidé, co ani nikdy nestáli na skateboardu (Skaterock 2016).

K této problematice se vyjadřuje respondent Jamie takto: *„V kanclu mám kolegu, kterej je fotbalista. Úplně nejtýpější fotbalista jakýho si dokážeš představit. Hezounek, nosí značkový drahý věci, hodně na tom bazíruje, je takovej ulízlej a nagelovanej. Což na tom nemění nic, my jsme si k sobě našli cestu, rozumíme si, jsme kámoši. Jednou jsme zabrousili na téma Thrasher, jako značku a on si myslel, že to je něco luxusního, že to jsou drahý hadry a vůbec nevěděl, že to nesouvisí se skejtem. Nevěděl, že to je časopis a už vůbec nezaregistroval, že to s tím nějak souvisí. Zaregistroval jen to, že to je moderní, že se to nosí. Čuměl na mě a byl překvapenej, že to s tím souvisí. Spoustě lidí to dráždí nervy, že to je „fashion“. Mně to je spíš jedno, já se nad tím zasměju a mávnu rukou, ale dobrej dojem to na mě nedělá.“*

4.2. Životní styl

Životní styl je velmi široký termín, u kterého nalezneme spoustu různých definic. V knize *Subkultury mládeže* se můžeme dočíst, že pojem životní styl je často zaměňován se subkulturou, přičemž životní styl je orientovaný více na jedince, který aktivně prosazuje souhrn životních norem (Smolík 2010: 38). Na začátek bych uvedla nejobecnější vymezení tohoto konceptu. „Životní styl je způsob, jakým lidé žijí – tedy jak bydlí, stravují se,

vzdělávají se, chovají se v různých situacích, baví se, pracují, spotřebovávají, vzájemně komunikují, jednají, rozhodují se, cestují, vyznávají a udržují určité hodnoty, starají se o děti, pěstují potraviny, vyrábějí atd.“ (Duffková, Dubský, Urban 2008: 51–52).

Mezi důležitou část ve své práci jsem zařadila porovnání toho, co je nutné respektovat při zkoumání životního stylu (poptávka), s tím, co a jak může sociologie zkoumat (nabídka). Zde vycházím opět z publikace od autorů Duffkové, Dubského a Urbana: *Sociologie životního stylu* (2008), která se pro tuto kapitolu stala klíčovou literaturou. Níže jsem vybrala a upravila nejrelevantnější body z porovnávací tabulky.

Poptávka (životní styl)

- životní styl v sobě zahrnuje mnoho rozmanitých jevů různého druhu
- vyžaduje komplexnost přístupů i určitý nadhled
- pro zkoumání je potřebná kombinace abstraktního i konkrétního hlediska, teoretického i empirického přístupu
- je nutné „zabíhání“ do pole působnosti různých věd
- objevení se jevů, které nepatří do předmětu žádné vědy
- jde o lepší pochopení jevu, a hlavně jeho místa a role v celku životního stylu

Nabídka (sociologie)

- sociologie má blíže k těmto momentům blíže, než ostatní vědy
- usiluje o zkoumání různých jevů v souvislosti s jinými jevy
- je teoreticky-empirická věda
- schopnost využívat poznatky jiných věd
- schopnost zkoumat různorodé jevy
- zkoumání jevu, aby z ně lépe pochopila sociální život
- mnoho jevů hraje roli v životním stylu (Duffková, Dubský, Urban 2008: 52–53)

4.3. Volný čas

Volný čas [...] patří z historického hlediska mezi relativně mladé pojmy – vytvořil jej až kapitalismus, resp. volný čas jako masový jev vznikl v období průmyslové revoluce, a to v důsledku jednak ekonomicko-technického, jednak sociálního pokroku“ (Duffková, Dubský, Urban 2008: 141). Pro životní styl znamená jeden z nejvýznamnějších faktorů. Nejedná se o pouhé volnočasové aktivity, ale jde především o utváření individuálního způsobu života.

Běžný skateboardista (hodnotím z odpozorování), se každý den věnuje aktivně, či pasivně skateboardingu. Mnoho z nich má společné zájmy, setkávají se den, co den ve skateparcích a dalších místech, kde jezdí – ulice, garáže... Udržují, vytváří a posilují tím zejména sociální vazby. V případě zranění, tráví volný čas tím, že se věnují pozorování ostatních „skejt'áků“, ať už na internetu, tak i venku. Často společně hodnotí, diskutují a vytváří audiovizuální tvorbu. Většina z mých respondentů přemýšlí o skateboardingu i v době školy, práce a jiných aktivitách. Představují si, kde zrovna dnes budou jezdit, jaké triky budou dělat apod. Někteří se například rozhodli v této sféře podnikat, zejména co se týče prodeje oblečení, bot a skate komponentů.

Problém začíná tehdy, jde-li o profesionální skateboarding a dovolenou. Podle Duffkové, nastává mezi prací a volným časem určitý rytmus střídání. Dovolena je ze sociologického hlediska delší úsek volna, při kterém relaxujeme, užíváme si zábavy, ale také dočasně měníme (alespoň částečně) životní styl (Duffková, Dubský, Urban 2008: 155). Potíž nalezneme v tom, že pokud má profesionální „skejt'ák“ volno – dovolenou, opět tráví čas skateboardingem. Měla jsem možnost provést průzkum i mezi profesionálními skateboardisty, ač ve velmi malém okruhu lidí a všichni bez jediné výjimky tráví svůj volný čas ježděním na

skateboardu. Dostáváme se zde do situace, kdy vlastně nedokážeme posoudit, jestli se jedná o volný čas, nebo zaměstnání a nemůžeme pozorovat ani zmiňovanou změnu v životním stylu.

4.4. Skateboarding jako životní styl

Výše jsem uvedla, že životní styl je v podstatě v nejobecnějším slova smyslu způsob života, jakým lidé žijí. Jak tedy skateboardisté vnímají jejich životní styl a čím se vyznačuje? Nejprve je vhodné uvést, že odpovědi na tuto otázku jsou velmi individuální. Nelze tedy přesně definovat životní styl „skejťáků“, ostatně stejně jako u jiných sociálních skupin.

Lukáš (respondent): *„Skateboarding je pro mě životní styl a každý člověk v té komunitě je pro mě jinej. A i přes ty všechny rozdíly nás jedno spojuje, to je na tom to krásný.“*

Skateboardisté a členové skateboardové komunity po celém světě, ať už hodnotím ze svých vlastních zkušeností a předpokladů, ze svého výzkumu či z odpozorovaných příspěvků na internetu v podobě rozhovorů, videí a fotografií s popisky na sociálních sítích nebo ze samostatných pořádaných sk8 akcí, drtivá většina se shodne na tom, že skateboarding je sport vyjadřující svobodu. Nejen svobodu, ale dále také to, že člověku pomáhá vyjádřit sám sebe, překonává mezikulturní bariéry, vymezuje se proti rasismu a odstraňuje sociální rozdíly (např. majetkové). „Thrasher⁴, [...] razil slogan „Skate and Destroy“, čímž mínil něco jako Jdi až na hranici svých možností! Poruš fyzické zákony! Buď svobodný! Buď sám sebou, život to není jen přizpůsobování. Hlavně nebýt módním snobem“ (Láchová 2011).

Zde bych se pozastavila u výše zmiňovaného bodu spojený s odstraňováním sociálních rozdílů. Je zřejmé, že každý člověk chápe a vnímá ze svého vlastního hlediska a v tomto

⁴ Skateboardingový magazín.

případě tomu není jinak. Nicméně jsem pro tuto část zvolila výpověď jednoho z mých respondentů, kterou považuji za klíčovou. Jedná se o člověka, který se věnuje skateboardingu v podstatě celý život, z toho jezdí aktivně 13 let, známý pod pseudonymem Jamie. V úplném úvodu o subkultuře a životním stylu Jamie hovoří o tom, že ve skateboardingu, v tom nejširším měřítku, nezáleží na tom, jaký člověk je. Doslova: „*Může být chudý, bohatý a klidně takový a makový.*“ Hned na to navazuje tím, že takové obecné pravidlo mezi „skejtáky“ je, že i když si nejsou dva lidé úplně sympatičtí, např. ti, co navštěvují třeba stejný skatepark, tak mezi nimi nepanují žádné negativní emoce. Avšak uvedl i negativní stránku a popisoval, že i ve skateboardingu občas panuje určitá hierarchie a nerovnost. Ta se vyskytuje obzvlášť v tom, že čím je člověk v ježdění na skateboardu lepší a zvládá obtížné triky, přichází s iniciativními nápady, má svůj zajímavý a osobitý styl ježdění a je ostatními přijímán lépe. De facto je uznáván hlavně proto, že je lepší než ostatní, a proto se někteří jedinci třeba s takovým člověkem „přátelí“. „*Už na první pohled ostatní poznaj, jestli je člověk na skejtu dobrej a jestli to umí. To, jak si hodí pod nohy skejt a jak na tom stojí. A potom k tobě i takhle přihlíží. Všiml jsem si, že se pak k tobě lidi hlásí, chtěj se s tebou bavit... Netvrdím, že jsem jako rocková hvězda, ale zažil jsem to.*“

5. Skateboarding v pojetí sportu

V úvodní části uvádím definici sportu jako takového. Nicméně se jedná o velmi široké téma, které není hlavní prioritou mé práce, a proto této části věnuji pouze stručný popis. Poté krátce uvedu některé výpovědi mých respondentů a budu se zabývat výsledkům ankety. Pro tuto kapitolu mým hlavním zdrojem byli právě respondenti. Analýza rozhovorů mi pomohla pochopit, jak je vnímán skateboarding očima „skejtáků“, a tak jsem se zaměřila na stereotypy, se kterými se někteří skejtáci stýkají a jejich reakce.

Téměř snad každý, ať už laik, či odborník si nese pod pojmem „sport“ určitou představu a často pro každého má tento termín jiný význam. Z toho vyplývá, že opět jde o koncept, který nese mnoho různých definic. Některé jsou velmi podobné, jiné zase naprosto odlišené, a proto nelze jednoznačně uvést správné vymezení. Pro svou práci jsem zvolila následující definici: „*Sport: aktivita vyvolávající fyzickou námahu, dovednosti či motorickou koordinaci jako primární ohnisko aktivity, s prvky soutěživosti, kde pravidla a vzory chování a jednání existují formálně na organizovaném principu*“ (Pink 2008, 3-8 in Sekot 2014: 3).

V této části vycházím z mé ankety, které se zúčastnilo patnáct skateboardistů, dále ze čtyř polostrukturovaných rozhovorů a v neposlední řadě z cca šesti neformálních rozhovorů, příp. pozorování. V šesté kapitole, *Terénní výzkum*, se můžete dočíst o mém výzkumu podrobněji.

Všichni moji respondenti se shodli na tom, že skateboarding pro ně neznámá pouze nějakou pohybovou aktivitu nebo sport, ale spíše životní styl. Eventuelně, tedy u většiny se jedná o kombinaci obojího, ačkoliv pokud hovoří o samotném skateboardingu, nenazývají ho jako sport, nýbrž spíš záliba, životní styl apod. Ovšem pokud se jedná o skateboarding

v kontextu olympijských her, zde jsem vyzorovala, že „skejtáci“ hovoří o skateboardingu především jako o sportu.

David: „*Skateboarding je pro mě pohyb, fyzická aktivita, jako u jiných sportů, třeba u fotbalu, ale zároveň to vnímám jako můj způsob života. Nemám žádného trenéra, nemusím nikomu za to platit, učím se sám, jezdím podle sebe a dělám to, co mě baví. Není to tak, že vám někdo řekne v kolik máte být na tréninku a co máte dělat. Hlavně je to o kamarádech.*“

5.1. Předsudky a stereotypy o skateboardingu v pojetí sportu v komparaci s životním stylem

Jeden z respondentů uvedl, že skateboarding není vnímán ani majoritní společností jako sport, ale spíše jako životní styl mladých výtržníků na prkně s kolečky. Tato problematika nese s sebou některé stereotypy a předsudky.

Předsudkem se zabývá mnoho autorů a většina z nich se shoduje na tom, že se jedná o stav, kdy si utváříme úsudek o někom/něčem, aniž bychom měli s daným člověkem, skupinou ad. předchozí zkušenosti, a oproti stereotypu do předsudku vkládáme i emoce. Předsudek lze definovat následovně: „*Odmítavý až nepřátelský postoj vůči člověku, který patří do určité skupiny, jen proto, že do této skupiny patří a má se tudíž za to, že má nežádoucí vlastnosti připisované této skupině*“ (Allport 2004: 39 in Čeněk, Smolík, Vykoukalová 2016: 198).

„*Ať už pozitivní, či negativní stereotyp, je příliš silné přesvědčení spojené s nějakou kategorií. Jeho funkce spočívá v tom, že ospravedlnit (racionálně vysvětlit) naše chování a postoj vůči této kategorii. Stereotyp funguje jednak jako nástroj, který má poskytnout jako ospravedlnění našemu kategorickému přijímání (či odmítání) nějaké skupiny, jednak jako nástroj na třídění*

či výběr, aby se nám vnímání a uvažování příliš nekomplikovalo“ (Allport 2004: 215-216 in Čeněk, Smolík, Vykoukalová 2016: 199).

„Když jsem se živil jako truhlář, kde pracovali převážně starší chlapi, s porovnáním se mnou, průměr 40-50 let. Tak ty chlapi tě odsuzují v tom, že nemáš rodinu, dítě a na co teda potřebuješ volnej čas a peníze, ještě k tomu, když se flákáš na skejtu.“

Uvedl respondent Jamie, načež pokračuje dál a vypráví o tom, že kvůli těmto předsudkům mezi staršími lidmi, nikdy před nimi nemluvil o skateboardingu. Dokonce se svěřil, že se nějaký čas za sebe i lehce styděl, jakožto „skejťák“, když se zrovna objevil v kolektivu starších lidí. Na druhou stranu si myslí, že se najde i mnoho lidí, kteří skateboarding obdivují a olympijské hry přinesou do podvědomí odpůrců přízeň k tomuto sportu.

Jakub, respondent, hovořil o předsudcích spojený s drogami, alkoholem a vandalismem jako důsledek toho, že při vzniku skateboardingu v ČR se hodně „punkáčů“ stalo součástí skateboardingové komunity. Viz příloha.

6. Terénní výzkum

V této části bakalářské práce se budu zabývat tím, proč jsem si zvolila právě toto téma a jaký mám k němu vztah. Dále jsem popsala metody, které jsem využila pro svůj výzkum a můj přístup k terénu. V neposlední řadě také představím hlavní otázky k mému výzkumu, dosavadní poznatky a cíle. Popíši etická rizika a literaturu, kterou jsem použila ke svému výzkumu.

6.1. Metodologie

Výzkum byl zaměřen především na vztah „skejt’áků“ ke skateboardingu a jak ho vnímají. Důležité je zjistit, kdo je ve světě skateboardingu považován za profesionálního sportovce a jak profesionalizace tohoto sportu ovlivnila skateboardingovou subkulturu.

Výzkumné otázky

- Co pro skateboardisty skateboarding znamená?
- Jak skateboardisté vnímají skateboardingovou subkulturu?
- Ovlivňuje profesionalizace skateboardingovou subkulturu?

Do terénu přicházím již s předchozími zkušenostmi a předpoklady. Už jako malé dítě mě fascinovalo prkno s kolečky, ale i skateboardingový styl oblékání. Sama jsem se pokoušela skateboardingu věnovat a praktikovat, ale po pár letech jsem přestala. Avšak ve skateboardingové komunitě jsem se pohybovala nadále a začala jsem navštěvovat čím dál větší sk8 závody a akce v rámci ČR, ale i jiných evropských zemích. Zde jsem si začala nejvíce uvědomovat, že existuje jakási specifická skateboardingová subkultura, což mě

dovedlo k její analýze. V poslední době se mezi skateboardisty příliš nepohybují, spíše jen na samotných akcích, nebo s několika jednotlivci. Převážně sleduji profily skateboardistů na sociálních sítích, kde se dovídám o různých novinkách ve světě skateboardingu. Především pak samotné skateboardisty, kteří na svých profilech nahrávají svá sk8 videa a fotografie. Často si všímám propagování jejich sponzorských značek. To mě dovedlo k několika otázkám ohledně profesionalizace skateboardingu.

K mému výzkumu jsem použila především metodu polostrukturovaného rozhovoru se skateboardisty. Celkem jsem oslovila sedm relevantních respondentů. Téměř všechny jsem oslovila na sociálních sítích, s výjimkou jednoho. Podařilo se mi uskutečnit čtyři rozhovory a tři další respondenti se nevyjádřili. Jedná se o skateboardisty ve věku 18–29 let, kteří pochází z České republiky. Poté jsem si připravila menší průzkum v podobě ankety s několika otázkami, které jsem položila dvaceti respondentům. Zde se mi podařilo získat odpovědi od patnácti z nich. Další metodou mého výzkumu bylo pozorování, které proběhlo převážně na různých skateboardingových událostí a závodů, ze kterých jsem si odnesla patřičné poznatky a pomohly mi k promyšlení výzkumných otázek. Poslední metodou mého výzkumu bylo několik neformálních rozhovorů (cca šest).

S příchodem do terénu jsem si připravila i náležitou literaturu. Právě mezi tu klíčovou jsem k mému výzkumu zvolila sborník od editorů Michala Pavláška a Jany Noskové: *Když výzkum, tak kvalitativní: serpentinami bádání v terénu* a publikaci *Kapitoly z kvalitativního výzkumu* (2013). Nejprve jsem se zaměřila na problémy spjaté s procesem zúčastněného pozorování. Podle mého názoru je zde největší problémem otázka neutrality ve vztahu k etice. V mém případě nedošlo k závažné komplikaci, při které bych se v terénu musela stát stoprocentně „chladnou“ a tím změnit svou pozici výzkumníka na přítele, či prostého člověka, který má určitý pud sebezáchovy, nebo jednoduše běžnou lidskost. Avšak s touto problematikou se můžeme setkat častěji, než sami předpokládáme. „*Sporná je také otázka*

ideálu neutrality a neangažování, jež ve vztahu k některým terénům a sledovaným praktikám vyvolává problémy vysloveně etického charakteru: zdá se, že pro zachování „etického“ ideálu nezasahování musí badatel jít daleko za hranice běžné lidskosti a odepřít třeba pomoc těm, kdo ji skutečně potřebují – neutralita se stává jen zástěrkou pro chladný (a pro sociální výzkum smrtící) nezájem. Kromě toho otevřený výzkum výrazně zvyšuje potenciál reaktivity, tj. kontaminaci dat irelevantními, částečně ne/pravdivými či přímo lživými informacemi“ (Hejnal, Lupták 2013: 137). Samozřejmě se nejedná o pouhé zúčastněné pozorování, ale troufám si říct, že o každou fázi mého terénního výzkumu.

Mezi další problematickou část výzkumu patří reflexivita – v této části tvoří hlavní překážku naše vlastní perspektiva, od které se nedokážeme plně odpoutat. Vždy do terénu vstupujeme s danými předpoklady a samotný výzkum interpretujeme ze svého hlediska, i přes veškerou snahu o naprostou objektivitu. Tak tomu bylo i v mém případě. Ve druhé kapitole již zmiňované knihy *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*, se autor zabývá především literaturou od Bourdieuho a na závěr uvádí:

„Struktura praxe reflexivity dle Pierra Bourdieu

1. ZLOM/PŘERUŠENÍ (odmítnout laické/lidové vědění jako východisko a učinit z něj předmět zájmu; odmítnout iluzi bezprostředního zření [tj. odmítnout představu, že můžeme nahlížet realitu přímo a „objektivně“, tj. socio-historicky nezatíženým způsobem])
2. KONSTRUKCE PŘEDMĚTU ZÁJMU (vytvořit analytické koncepty, skrze které budeme, v dalším kroku, zkoumat sociální realitu – tyto koncepty bezrozporně definovat a vymezit jejich vzájemný vztah)“ (Bourdieu 1992: 218-260 in Růžička 22: 2015).

Témata k polostrukturovanému rozhovoru

K polostrukturovanému rozhovoru jsem si připravila následující témata. Vybrala jsem taková, aby byla relevantní k mé práci. Samozřejmě další témata a otázky byly odvozeny od daného rozhovoru.

- Charakteristika respondenta.
- Jak dlouho se skateboardingu věnuje, a jak se k němu dostal.
- Jak by popsal skateboardingovou subkulturu.
- Jaký má názor na propagandu ve skateboardingu.
- Názor na skateboarding na olympijských hrách.
- Kdo je podle něj profesionální skateboardista.
- Co pro něj skateboarding znamená.
- Jaký má názor na pozérství ve světě skateboardingu.

6.2. Popis terénu a respondenti

V této podkapitole popíšu, jak probíhaly uskutečněné rozhovory a anketa. Dále stručně představím a charakterizuji čtyři hlavní respondenty, se kterými jsem provedla polostrukturované rozhovory.

6.2.1. Rozhovory

Většina mých respondentů jsou moji přátelé, tudíž se rádi podělili o cenné informace ve vztahu k mému výzkumu. Žádný z respondentů si nepřál být anonymizován, a proto jsem se rozhodla, že v práci použiji jejich reálná jména, příp. jejich přezdívky.

Jeden z rozhovorů jsem na přání respondenta nenahrávala, ale zbylé tři mám zaznamenané. Zde jsem si všimla, že respondent, který si nepřál být nahráván, v porovnání se dvěma respondenty, působil klidněji a přirozeně, zatímco ti dva byli lehce nervózní a často se v průběhu rozhovoru zadržovali a snažili se vyjadřovat spisovně. Jeden z respondentů, se mi sám po rozhovoru svěřil, že nahrávání na něj působilo lehce nepříjemně, ale po nějakém čase si zvykl a vnímal pouze položené otázky. Dále bych zmínila, že dva rozhovory probíhaly osobně a zbylé dva po aplikaci Skype.

6.2.2. Anketa

Anketa probíhala tak, že jsem sepsala níže zmiňované otázky, poté jsem je sdílela a rozposlala na sociálních sítích. Celkem se k mé anketě vyjádřilo devatenáct respondentů s tím, že se rádi ankety zúčastní a jeden neodpověděl vůbec. Čtyři se nakonec omluvili, že jsou časově vytížení, tedy ve výsledku se ankety účastnilo patnáct respondentů. Většina dotazovaných jsou moji známí, a tak opět ve své práci uvádím jejich pravá jména, s čímž samozřejmě souhlasili, avšak u některých jsou jména vymyšlená.

V anketě jsem respondentům položila tyto otázky:

- Jak dlouho se věnujete skateboardingu?
- Jak vnímáte (pokud vůbec) skateboardingovou subkulturu a co pro vás znamená?
- Názor na skateboarding na Olympijských hrách?
- Kdo je podle vás profesionální skejťák?

6.2.3. Charakteristika respondentů

Jakub

Jakubovi je 25 let, z toho se přibližně aktivně 15 let věnuje skateboardingu. Dříve často objížděl závody, nyní jezdí spíše pro zábavu. Pochází a žije v Chrudimi, vystudoval obor na střední škole informatiky v ekonomice. Nyní pracuje v jeho rodinné firmě – Železářství Tichý, kterou zdědil po svém otci. Mimo skateboarding se věnuje rekreačně plavání, tenisu, čtení a cestování.

Jakub je můj blízký kamarád už 7 let. S poskytnutím rozhovoru souhlasil s nadšením a byl rád, že jsem oslovila zrovna jeho. Rozhovor probíhal u něj doma. Zpočátku byl Jakub nervózní kvůli nahrávání, ale po několika minutách působil uvolněně.

Jamie

Jamiemu je 24 let a nyní bydlí v Praze. Z Pardubic se přestěhoval do Prahy právě hlavně kvůli skateboardingu. Aktivně se věnuje skateboardingu cca 13 let. Jezdí hlavně sám pro sebe, ale často se účastní i závodů, zejména v disciplíně *bowl*. Ohledně skateboardingu je velmi iniciativní a snaží se vymýšlet nové triky a jejich kombinace. Několik let pracoval jako truhlář, ale nevyhovoval mu kolektiv mezi staršími, protože ho nepřijímali jako „skejtáka“. Nyní pracuje v mladém kolektivu jako burzovní makléř a je spokojený. Ve svém životě se věnuje nejvíc skateboardingu a hudbě. Pokud je zrovna zraněný a nemůže se věnovat skateboardingu, učí se hrát na kytaru.

Jamieho znám necelé dva roky, nevidáme se často, ale považuji ho za dobrého kamaráda. Mou prosbou o rozhovor byl poctěn. Rozhovor probíhal po aplikaci Skype a respondent byl velmi otevřený a klidný.

Dany

Dany pochází z Prahy a skateboardingu se věnuje od jeho 13 let, nyní mu je 29. Rád se účastní závodů, převážně jde o ty lokální, případně v blízkém okolí. Jedná se o sponzorovaného „skejtáka“, sponzoři ho podporují oblečením, botami a skate komponenty. Na oplátku se snaží objevovat co nejvíce na sociálních sítích, časopisech, videích a závodech. Peníze však z toho nemá, proto pracuje jako prodejce v prodejně mobilního operátora *Vodafone*.

S Danym se známe necelý rok, neoznačila bych ho za kamaráda, ale spíše jen známého. Je poměrně zaneprázdněný člověk, a tak nebylo rozhovor lehké domluvit, ale nakonec jsme se domluvili a rozhovor se uskutečnil po aplikaci *Skype*. Při rozhovoru se zdál být uvolněný a klidný.

Vojta

Vojtovi je 18 let a bydlí v Markovicích, což příměstská část města Chrudim. Nyní navštěvuje střední hotelovou školu čtvrtým ročníkem a poté by chtěl pokračovat na vysokou školu, pravděpodobně se zaměřením na sociální vědy. O skateboarding se zajímá cca 5 let, ale spíše pasivně (jezdí jen občas pro zábavu). Skateboardingská subkultura ho zaujala díky filmu *Legendy z Dogtownu* (2005). Pohybuje se v komunitě „skejtáků“, sleduje skateboardingovou

scénu z celého světa a věnuje se jízdě na longboardu⁵. Ve volném čase se ještě věnuje degustaci alkoholu a cestování.

Vojtu znám přibližně 5 let a zařadila bych ho mezi bližší kamarády. Rozhovor proběhl v pořádku bez žádných komplikací a uskutečnil se v Chrudimské kavárně.

⁵ „Z pohledu využití byly longboardy vytvořené za účelem rychlé jízdy po asfaltových silnicích, docílit tak jakési simulace „surfingu na souši“. Při jízdě na logboardu děláte totiž stejný pohyb, jako při surfování na vlnách. Zároveň se na longboardech můžete prohánět v parcích, stezkách i pustit se z prudkých kopců (Insportline 2019)“.

6.3. Analýza dat

Moje tři hlavní výzkumné otázky zněly takto:

- Co pro skateboardisty skateboarding znamená?
- Jak skateboardisté vnímají skateboardingovou subkulturu?
- Ovlivňuje profesionalizace skateboardingovou subkulturu?

Všichni moji respondenti se shodli na tom, že skateboarding nelze jednoznačně označit jako sport, nýbrž spíše jako životní styl. Případně spojení obojího. Znamená pro ně důležitou součást života a přináší jim do života radost, odpočinek, pohyb, zábavu, odreagování, přátelství... Jakub, jeden z respondentů uvedl, že se skateboardingem nehodlá nikdy skončit, dokud mu bude zdraví sloužit, a že bude rád, když předá jeho zkušenosti dalším generacím. Ani ostatní respondenti nemají v plánu přestat se skateboardingu věnovat, protože je to zkrátka pro ně nepředstavitelné. Například Jamie, když přijde ke zranění a nemůže pár dní „skejtovat“, je z toho otrávený a chybí mu to.

Skateboardingovou subkulturu moji respondenti vnímají jako něco jedinečného, co všechny příslušníky dané komunity spojuje a odlišuje od majoritní společnosti, ačkoliv v poslední době na první pohled je těžké takového člověka poznat. Nicméně je spojují společné zájmy, především právě jízda na skateboardu a hodnocení různých videí a triků. Dále to je také hudba – převážně to bývá *rap*, *metal*, *punk*, ale nejedná se o pravidlo. Dále také *image* a samozřejmě komunikace, která zahrnuje například *slang*.

V poslední otázce se respondenti opět na odpovědi shodli. Stručně, profesionalizace jistě sk8 subkulturu ovlivňuje, jak z negativního i pozitivního hlediska. Více se této otázce věnuji v závěru.

7. Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zjistit, jak profesionalizace ovlivňuje, případně jestli vůbec, skateboardingovou subkulturu. Ze svých poznatků, které jsem nasbírala v terénu, mohu určit závěr následovně. Profesionalizace skateboardingovou subkulturu ovlivňuje, a to ze dvou hledisek: pozitivní i negativní. Mezi pozitivní vlivy patří jednoznačně pohled majoritní společnosti na skateboardisty, přičemž odstraňuje některé negativní stereotypy o členech skateboardingové subkultury. Ve srovnání se začátky skateboardingu na našem území nastal značný progres. Zejména profesionalizace byla jeden z důvodů, proč se v ČR rozrůstá komunita „skejt'áků“. Dále nastaly změny především ve výstavbě nových zázemí pro tento sport, objevilo se spoustu firem, které se rozhodly skateboarding finančně sponzorovat, obzvlášť s pořádáním více skate závodů a akcí. Mezi negativní hlediska jsem zařadila následující vlivy. Z pohledů některých „skejt'áků“ přichází skateboardingová subkultura o svou svobodu a výjimečnost. Mnoho skateboardistů už nejezdí pro jejich vlastní radost, ale žijí tak, jak chtějí jejich sponzoři. Musí být velmi aktivní na sociálních sítích, nesmí si oblékat např. oblečení od jiné značky, a někteří sponzoři vyžadují i speciální stravu atd. Určitě sem patří i popularizace a s tím související móda, kdy příslušníci majoritní společnosti se oblékají jako „skejt'áci“ a tím se ztrácí jedinečnost tohoto sportu, životního stylu.

Považován za profesionálního skateboardistu je dle většiny výpovědí člověk, který se dokáže uživit pouhým „skejtováním“. Dalším znakem je vlastní promodel skateboardu, případně bot a oblečení. Profesionální skateboardista by měl být vzorem pro ostatní a tzv. „*zabíjet*“, tím je myšleno, že má originální a osobitý styl jízdy, je lepší než ostatní, přichází s novými triky a „skejt'áci“ po celém světě ho uznávají jako profesionála. V práci jsem se snažila vymezit přesně kdo za takového profesionála je považován, ale i přes mnoho výpovědí, není definice jednoznačná. Proto jsem uvedla jen určité společné znaky a rysy. To se samozřejmě s první účastí na olympijských hrách může změnit, protože se „skejt'áci“

domnívají, že právě tato událost přinese do světa skateboardingu další posun, progres a mnoho dalších (neznámých) změn.

Primárním zdrojem pro vypracování této práce byli čtyři respondenti, kteří mi byli ochotni poskytnout rozhovor. Dále nedílnou součástí bylo patnáct respondentů, kteří se zúčastnili mé ankety, v neposlední řadě cca šest neformálních rozhovorů a samozřejmě příslušná literatura.

Seznam literatury

Allport, G. 2004. *O povaze předsudků*. Přeložil Eduard Geissler. Praha: Prostor.

Barker, Ch. 2006. *Slovník kulturních studií. Vyd. 1.* Praha: Portál.

Boardcruisers 2016. *Něco málo o vzniku skateboardingu*. Dostupné z:

<https://boardcruisers.cz/skateboard/historie-skateboardingu/> [23. 9. 2018]

Bourdieu, P. 1992. *The Practice of Reflexive Sociology in Bourdieu, P., Wacquant, L. J. D.* (ed.): *An Invitation to Reflexive Sociology*. University of Chicago Press.

Budilová, L., G. Fatková, O. Hejnal, L. Lupták, M. Růžička, J. Šimek, L. Toušek. 2015.

Kapitoly z kvalitativního výzkumu. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Katedra antropologie. Dostupné z:

http://www.antropologie.org/sites/default/files/publikace/downloads/tousek-et-al_2015_kapitoly_z_kvalitativniho_vyzkumu.pdf [31. 1. 2019]

Čeněk, J., J. Smolík, Z. Vykoukalová. 2016. *Interkulturní psychologie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada.

ČTK. 2018. *Habanec: olympiáda je pro mě cíl, ale skateboarding si tam neumím představit*.

Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/ostatni-sporty/habanec-oh-jsou-cil-ale-skateboarding-si-tam-neumim-predstav/r~9d4b057c7bb711e8a302ac1f6b220ee8/> [22. 3. 2019]

Doren, M. van., M. Pramann. 1994. *Fascinující skateboarding. Příručka pro teorii a praxi*. Praha: Svoboda.

Duffková, J., J. Dubský, L. Urban 2008. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

- Gaži, T. 2016. *Co zatím víme o skateboarding na olympiádě?* Boardmag. Dostupné z: <http://www.boardmag.cz/featured/co-zatim-vime-o-skateboardingu-na-olympiade/> [23. 9. 2018]
- Helus, Z. 2015. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada.
- Hroch, M. 2015. *Ivanku vyprávěj*. Mystic skates. Dostupné z: <http://www.mysticskates.cz/historie/rozhovory/ivanku-vypravej.html> [20. 3. 2019]
- Insportline. 2019. *Skateboard, longboard, pennyboard. Jaké jsou rozdíly?* Dostupné z: <https://www.insportline.cz/radce/118-skateboard-longboard-pennyboard-jake-jsou-rozdily> [21.3. 2019]
- Jucha M. 2015. *Skateboarding – sport nebo životní styl*. Praha: FTVS UK.
- Kane, S. 1998. *Skateboard: průvodce základními technikami skateboardingu: [jak se zdokonalit v jízdě na skateboardu]*. Praha: Ottovo nakladatelství
- Karas, M., J. Kučera 2004. *Skateboarding*. Brno: Computer Press, Extrémní sporty.
- Láchová, M. 2011. *Skateboarding: víc sport, nebo životní styl?* ČT24. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1250811-skateboarding-vic-sport-nebo-zivotni-styl> [18. 3. 2019]
- Management Mania. 2017. *Propagace (promotion)*. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/propagace> [23. 3. 2019]
- Nanoru M., M. Overstreet 2013. *Prkýnka na maso jsme uřízli: český skateboarding před rokem 1990*. Praha: Yinachi
- Nosková J., M. Pavlásek, (eds.) 2013. *Když výzkum, tak kvalitativní: serpentinami bádání v terénu*. Brno: Masarykova univerzita, Etnologické studie.

- Novotný, O. 2015. *Část skateboardistů se bouří: Na olympiádu nechceme! A nachystali petici*, *Idnes*. Dostupné z: https://oh.idnes.cz/skateboarding-olympiada-petice-d3i-/sport_oh.aspx?c=A151013_123915_sport_oh_tny [23. 9. 2018]
- Pindor, A. 2010. *Návrh metodiky výuky základů skateboardingu u dětí středního školního věku*. Olomouc: FTK UPOL.
- Pink, B. 2008. *Defining Sport and Physical Activity: a conceptual model*. Canberra, Australia: Australian Bureau of Statistics
- Queens 2016. *Kde se vzal hype okolo Thrasher?* Dostupné z: <https://www.queens.cz/blog/kde-se-vzal-hype-okolo-thrasher/> [20. 3. 2019]
- Refresher 2014. *Z-Boys – Legendy a průkopníci skateboardingu, kteří se toho nebáli*. Dostupné z: <https://refresher.cz/22110-ZBoys-Legendy-a-prukopnici-skateboardingu-kteri-se-toho-nebali?gdpr-accept=1> [23. 9. 2018]
- Sekot, A. 2014. *Sociologie sportu: Aktuální problémy*. Brno: Masarykova univerzita.
- Skaterock 2014. *Mystic Sk8 Cup letos slaví dvacet let – díl první*. Dostupné z: <https://www.skaterock.cz/skateboarding/mystic-sk-cup-letos-slavi-dvacet-let-dil-prvni/> [20. 3. 2019]
- Skaterock 2016. *Tak kdo vlastně může nosit ten Thrasher?* Dostupné z: <https://www.skaterock.cz/udalosti/tak-kdo-vlastne-muze-nosit-ten-thrasher/> [20. 3. 2019]
- Smolík, J. 2010. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada.
- Špok, D. 2019. *Povolání, zaměstnání, pracovní pozice nebo profese?* Dostupné z: <http://www.etlabora.cz/povolani-zamestnani-pracovni-pozice-profese/> [22. 3. 2019]
- Wixon, B. 2009. *Skateboarding: instruction, programming, and park design*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Přílohy

Příloha č. 1 Rozhovor – Jakub

Můžeš se představit? Jak dlouho se věnuješ skateboardingu?

„Jmenuju se Jakub, jsem z Chrudimi a je mi 25. Na skejtu jezdím tak 15 let. Začal jsem skejtovat kvůli tomu, že bydlím na sídlišti a viděl jsem to u kluků... tak se mi to líbilo.“

Začal jsi tedy už jako malý kluk, proč jsi u toho vydržel tak dlouho? Měli jste kde jezdit? Byli v tu dobu v Chrudimi a celkově v ČR nějaké skateparky nebo zázemí, kde jste mohli jezdit?

„Dřív jsem nedělal nic jinýho, jen jsem hrál fotbal, a jak jsem viděl ty kluky na sídlišti, prostě mě to bavilo. Pak jsem dostal k Vánocím skejt. Bylo to něco, co jsem neznal a zaujalo mě to. Dřív jsem jezdil jen tady na sídlišti, to bylo tak 2-3 roky a chodili jsme různě po městě, v té době tu nebyl žádný skatepark. Vyhledávali jsme překážky všude možně. Starší kluci si postavili překážky, na kterých jsme se učily triky. Jinak jsem byl mladej, bylo mi tak 12-13, takže jsem po ČR necestoval, ale skateparků tady bylo málo a starší. Ten skateboarding tu nebyl ještě moc rozvinutej.“

Co pro tebe skateboarding znamená? Co ti dává? Proč skejtuješ tak dlouho?

„Dělám to hlavně protože mě to baví, za těch 15 let se nestalo ani na moment, že by mě to přestalo bavit. Jsem za to hrozně rád, že mám nějakou aktivitu, nějakou vášeň, který se můžu věnovat, takže mě to naplňuje. Jezdím rád, odreaguju se u toho, vyčistím si hlavu. Poznal jsem díky skejtu spoustu kamarádů, vlastně většina kamarádů jsou skějtáci a vlastně jak jezdím už dlouho, tak se ze skateboardingu stal můj život, když to tak řeknu. Neplánuju nikdy přestat a dokud mi bude sloužit zdraví, tak budu jezdit.“

Jezdíš jen rekreačně s kamarády nebo i na závodech? Měl jsi třeba nabídky na sponzoring?

„Když jsem byl ještě dítě, měl jsem takovou vizi, že bych chtěl být profesionální skejtr a šel jsem si za tímhle snem. Když mi bylo takových 15 let, hodně jsem objížděl závody, chvílku jsem se na nich i dobře umisťoval, pak jsem dostal nějaký nabídky, jako sponzorský.

Sponzoroval mě místní skateshop, pak ještě firma na oblečení. Jezdil jsem závody a hodně točil videa a pak postupem času, když jsem byl starší, už jsem přišel na to, že všechny ty věci, co jsem dělal, to ježdění závodů, točení videí, že to dělám pro ty sponzory, a tak nějak jsem to chtěl mít volnější a jezdit hlavně sám pro sebe. Tak jsem to nechal bejt a teď jezdím pro zábavu a sem tam si zajedu nějaký závody.“

Existuje podle tebe skateboardingová subkultura? Dá se nějak rozeznat a odlišuje se od většinové společnosti a jiných sportů?

„Myslím si, že určitě něco takovýho existuje. Skateboarding je vlastně takovej životní styl. Když jdu někam jezdit na skate plazu, do skateparku, jsou tam kluci se skejtama, který úplně neznám, tak když tam přijdu, tak jdu za nima, pozdravím je. Jsou přátelští a pokud se neznáme, tak se představíme, plácenem si skejtáckým pozdravem, tak nějak se seznámíme, pak spolu poskejtujem. Myslím si, že všichni skejtáci, se kterýma jsem se za celej svůj život potkal, tak byli kamarádští. I když jdu jen tak po městě, poznám na člověku, že skejtuje, díky tomu, že má nějaký skejtový oblečení, má skejtový boty, který jsou třeba roztrhaný ze skejtu...“

Liší se podle tebe skateboardingová subkultura v různých zemích, nebo je to všude stejný? Poznáš např. na člověku, že je skejták, když jsi někde na dovolený v cizině?

„Myslím si, že ta kultura je stejná po celým světě, ať už je člověk z jakýkoliv části světa, ty skejtáci jsou tak nějak stejný. Vždy mají na sobě specifický oblečení a vždy je poznám taky kvůli tomu skejtu (smích).“

Uvedl jsi, že je poznáš podle skejtu, ale co říkáš na pozérství, které je v poslední době poměrně velkým trendem. Hodně lidí nosí skejt třeba jen v ruce, protože to je „cool“, nebo nosí oblečení od skateboardingových značek apod., poznáš takové lidi?

„Tohle je občas těžký poznat, když potkám na ulici člověka, co má na sobě skejtové značky a třeba i skejta, tak určitým způsobem zapadá do téhle kultury, do toho životního stylu, ale jestli umí jezdit, tak to nepoznám.“

Jak se dá poznat profesionální skateboardista? Jak ho vidíš ty? Jestli něco o tom víš, mohl bys říct, co všechno obnáší být profesionálem?

„Profesionální skateboardista je u mě ten... jsou to vlastně většinou komerční lidi, jezdcí, který jsou sponzorovaný, a když je člověk sponzorovanej, tak neznamená, že je vlastně profesionál. Když má člověk sponzora, tak když ho získá, je tam několik úrovní, kam se může v tom sponzoringu dostat. Většinou to začíná na nějakých daných slevách u té firmy, nebo že mu dávají ze začátku oblečení. Tohle znamená, že má jakoby status amatéra a potom u té daný firmy začne bejt placenej, většinou to bývá i tak, že pokud to je třeba nějaká firma, co vyrábí skateboardový desky, tak mu udělají jeho model, s jeho jménem, a když to je firma vyrábějící boty, tak ty boty pojmenují po něm. Když se tohle stane a ten člověk dosáhne téhle úrovně, tak to je u mě profesionální skejtr. Je pak zvanej na různé závody, který jsou jen pro profesionální skejtry, ale nechci tím říct, že tyhle profesionální skejtři jsou nejlepší. Spoustu kluků, který jsou třeba amatéři a nemají ani pořádný sponzory, ale skejtují třeba na stejný úrovni, jako právě ti profici. Jinak si myslím, že není lehký být profesionální skejtr, když se stane profikem, je zavázaný té firmě, musí ji nějak prezentovat, protože ho platí, musí propagovat tu značku. V dnešní době to je hlavně o tom, že jedou sociální sítě, takže člověk musí hodně fotit a natáčet videa, hlavně na Instagram a na Youtube a tam označovat ty firmy, prezentovat jejich produkty, jezdit na závody, lítat různě po světě, dělat reklamu. Některý firmy dělají výlety třeba po Evropě, nebo i po celým světě a ty skejtři společně oblétaávají

známý spoty v různých státech a dělaj tam autogramiády apod. Myslím si, že tohle cestování není jednoduchý, když člověk odletí někam na druhý konec světa a má tam skejtovat 10 dní a třeba druhý den si odrazí patu a i přes to tam musí nadále jezdit, protože tam přijde spousta lidí, který jsou na toho danýho člověka zvědavý a on je nemůže zklamat, že tam bude jen sedět a nebude vůbec skejtovat. Má určitý povinnosti, je to náročný psychicky i fyzicky. Je spoustu hodně dobrých lidí, který by si mohli dovolit sponzory, ale nestojej o takovýhle stresy.“

Myslíš si, že ten člověk se určitým způsobem zaprodá, když začne jezdit za profesionály?

Chová se stejně jako dřív, jako ti ostatní skejt'áci? Nebo se chová třeba povýšeně?

Co jsem se já osobně setkal s takovýma lepšíma jezdcema, s profíkama, tak musím říct, že všichni byli tak nějak stejní a neřešili to. Nebylo na nich znát to, že by byli něco víc, nebo že by si na něco víc hráli. Jsou stejně tak kamarádský jako všichni ostatní, což mi přijde fajn. Setkal jsem se s pár lidma, co jsou fakt celebrity, že je zná skoro každej skejt'ák ze sociálních sítí a jsem rád, že jsem je potkal, že jsem je viděl jezdit a chtěl jsem s nima třeba fotku, tak jsem za nima přišel, pozdravil jsem se s nima a byli úplně v pohodě, byli kamarádský a třeba se mě optali odkud jsem a tak. Myslím si, že to není jak v jináčích sportech, třeba jako u fotbalu.“

Jaký máš názor na propagandu a na to, že se skateboarding poprvé dostal na olympijské hry?

Za tu dobu, co jezdím, za těch 15 let se ten skateboaring tak nějak úplně změnil. Začal se vyvíjet a teď to je takový, že... Když jsem začal jezdit já, byl to spíš životní styl a novodobě se z toho stal sport, a tak díky tomu teď bude i na olympiádě. Když se o tom začlo poprvé mluvit, tak jsem nevěděl, co si o tom mám myslet, spíš jsem tak kroutil hlavou a říkal jsem si, že skateboarding se moc nehodí na olympiádu, teď se k tomu stavím už kladně a těším se na to. Určitě se skateboarding tím někam zase posune.“

Skejt'áci jsou spojovány např. s vandalismem, alkoholem, drogami... Jak je vnímá společnost? Setkáváš se s těmito předsudky?

„Je pravda, že mnoho lidí vnímá skejt'áky jako vandaly a vyvrhely. Bylo to asi zapříčeno tím, že když se tu rozvíjel skateboarding, tak v té době hodně frčel punk a skejtovalo hodně punkáčů a to jsou takový živější lidi. I do skateparku chodilo hodně lidí, co nemělo třeba ani skejt a sedli si tam na lavičku, pili alkohol, kouřili marihuanu a pak když to viděli nějaký lidi, co do toho nevidí do hloubky, třeba starší lidi, tak pak mají na skejt'áky takovej názor. Sám jsem se setkal s pár lidma, když jsme s kámošema jezdili na ulici, skákali jsme nějaký schody, tak okolo chodili lidi a nechápali, co děláme, viděli jen to, že ničíme ty schody apod., volali na nás policajty. Myslím si, že u nich jsme vyvrhelové. Našli se ale i lidi, co nás viděli a líbilo se jim to, tak nám zatleskali.“

Je v ČR vhodné zázemí pro skateboarding?

„Co se týče skateparků v ČR, tak naštěstí v poslední době se jich staví už víc a lepší. V Chrudimi nám postaví po 6 letech, co se o to snažíme, konečně nový. Myslím si, že až bude skateboarding na olympiádě, že spousta lidí na to bude mít jiný názor a budou to vidět trochu jinak, než nějaký chuligáni, co jezdí na skejtu, ale budou to brát jako sport.“

Jak vnímáš profesionální úroveň ve světě skateboardingu? Ovlivňuje to nějak tu skateboardingovou subkulturu?

Myslím si, že profesionální skateboarding hodně moc ovlivňuje celou subkulturu skejt'áků, mě to osobně vždy hodně ovlivňovalo. Když jsem byl malej a začínal jsem skejtovat, tak jsem hodně koukal na skejtový videa, projížděl jsem i skejtový časáky, kde jsem koukal na profesionální skejtry a to mě motivovalo, učil jsem se triky, koukal jsem co dělají, jaký mají oblečení, chtěl jsem bejt jako oni, oblíkal jsem se a dělal jsem, co oni. Vidím to i u ostatních kluků. Za tu dobu, co se věnuju skateboardingu, tak tam vidím všechny ty změny. Když jsem začínal jezdit, tak v ČR ten skateboarding nebyl tak známej a ani moc ve světě. Pak byl docela

velkej nárůst a začínali si toho všimat i firmy, který se v počátku tomu nevěnovali, jsou to třeba jinací sportovní značky jako Nike, Adidas, který se v posledních letech ujaly skateboardingu a začaly sponzorovat a podporovat spoustu skejtových akcí, jezdců. Jsou to i firmy, které nemají se sportem nic společnýho, např. limonády, outdoorový kamery... Když začal bejt takhle známej, viděli v tom peníze. Skateboarding se za těch 15 let změnil hlavně v téhle finanční stránce. Některý firmy to dělaj kvůli těm penězům, ale právě třeba Nike a Adidas ne. Tam jsou lidi, který tomu fakt rozumí a snaží se vymyslet věci, čím by v tom skateboardingu přispěly a ty peníze, co na tom vydělaj, investují dál do skateboardingu. Pro jezdcy, soutěže, různý akce a ty závody jsou pak mnohem větší a jezdci mají větší prize money a výhry.